

Ikt.sz.: U-2362/2009.
Témafelelős: Mészáros Ágnes

**Tárgy: Szentes Város Esélyegyenlőségi
Programja**
Mell.: Esélyegyenlőségi Program

Szentes Város Önkormányzata
Képviselő-testülete

Helyben

Tisztelt Képviselő-testület!

Az Országgyűlés 2003-ban megalkotta az Európai Unió és a hazai társadalom elvárásait tükröző 2003. évi CXXV. törvényt az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról. A törvény célja, hogy az élet valamennyi területén megelőzze a hátrányos megkülönböztetést és elősegítse egyes társadalmi csoportok tagjainak esélyegyenlőségét.

A törvény 63.§ /5/ bekezdése szerint a helyi önkormányzat esélyegyenlőségi programot fogadhat el, amennyiben elemzi a településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének alakulását és meghatározza az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő célokat, kiemelt figyelmet fordítva a lakhatásra, oktatásra, egészségügyre, foglalkoztatásra, valamint a szociális helyzetre. A helyi esélyegyenlőségi program tartalmazza a célok megvalósításának forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését.

Javaslom a Képviselő-testületnek, hogy éljünk a törvény által felkínált lehetőséggel és készítsük el Szentes város esélyegyenlőségi programját, ezzel is elősegítve a hátrányos megkülönböztetés megelőzését és egyes társadalmi csoportok tagjainak esélyegyenlőségét.

A fentiek alapján az alábbi határozati javaslatot terjesztem a T. Képviselő-testület elé.

../2009.(I.30.)Kt.

Tárgy: Szentes Város Esélyegyenlőségi Programja

HATÁROZATI JAVASLAT

Szentes Város Önkormányzata Képviselő-testülete az ezen határozat mellékletét képező Szentes Város Esélyegyenlőségi Programját elfogadja, a megvalósításához szükséges anyagi feltételeket a lehetőségek figyelembevételével a költségvetésben biztosítja.

A Képviselő-testület a tárgyévét követő év június 30-ig ütemterve teljesítéséről éves jelentést fogad el, valamint elrendeli az Esélyegyenlőségi Program kétévenkénti felülvizsgálatát, továbbá annak helyben szokásos módon történő közzétételét.

A felülvizsgálat határideje: 2011. január 31.

Felelős: jegyző

Szentes, 2009. január 14.

Szirbik Imre

Szentes Város Esélyegyenlőségi Programja

2009.

I. Bevezető

Az egyenlő bánásmódról és esélyegyenlőség előmozdításáról szóló **2003. évi CXXV. törvény 63. § (5)** alapján a települési önkormányzat helyi esélyegyenlőségi programot fogadhat el, amelyben elemzi a településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének alakulását, és meghatározza az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő célokat, kiemelt figyelmet fordítva a lakhatásra, oktatásra, egészségügyre, foglalkoztatásra, valamint a szociális helyzetre. A helyi esélyegyenlőségi program tartalmazza a célok megvalósításának forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését; a települési önkormányzat a tárgyévet követő év június 30-ig ütemterve teljesítéséről éves jelentést fogad el.

A társadalom minden tagjának joga van arra, hogy korának, képességének, egészségi állapotának megfelelő, más, hasonló adottságú személyekkel azonos színvonalú oktatásban, egészségügyi és szociális ellátásban, lakáshoz való hozzájutásban, közügyekhez való hozzáférésben, közlekedésben részesüljön. Az Országgyűlés elismerte minden ember jogát ahhoz, hogy egyenlő méltóságú személyként élhessen, hogy hatékony jogvédelmet biztosítson a hátrányos megkülönböztetést elszenvedők számára, valamint kinyilvánította, hogy az esélyegyenlőség előmozdítása elsősorban állami feladat.

A mai magyar társadalomban az önkormányzat különös felelőssége, hogy polgárainak esélyegyenlőségét biztosítsa, megszüntetve a diszkrimináció minden lehetőségét.

A tv. 63. § (5) foglaltak szerint az önkormányzati **esélyegyenlőségi program tartalmaznia kell** a helyi közügyekkel és a települési önkormányzat által ellátott feladatokkal kapcsolatos **célokat**, megvalósításuk **forrásigényét** és végrehajtásuk **tervezett ütemezését**.

E program célja, hogy **Szentes város minden lakójának** elérhetővé tegye a közszolgáltatásokat, biztosítsa az idősek, a fogyatékkal élők és a hátrányos helyzetű – főleg roma – polgárok esélyegyenlőségét az élet minden területén.

II. Szentes város általános helyzetképe

II.1. A város bemutatása

Szentes és térsége a Dél-alföldi régióban, Csongrád megye északkeleti részén fekszik. A **Dél-alföldi Régió** az ország legnagyobb régiója, területe 18.339 km². Itt él az ország népességének 13,4%-a, 1.355 ezer fő, a népsűrűség 74 fő/ km². A régió földterületének 85%-a termőterület. A települések száma, országos viszonylatban, ebben a régióban a legalacsonyabb, 254. Ez az ország legritkább településhálózatával rendelkező régiója, jellemző a tanyák léte is, viszont 45 városával a második legvárosiasabb.

A Dél-alföldi régió 25 statisztikai kistérsége közül 7 tartozik az ország 48 leghátrányosabb kistérsége közé. A térség az ország egyik legkedvezőtlenebb demográfiai helyzettel jellemezhető régiója, **az átlagosnál gyorsabb népességfogyás, a migrációs veszteség és elöregedés, valamint a kedvezőtlen gazdasági mutatók miatt**.

A **Szentesi Kistérség** természetes határai nyugaton a Tisza, északon a Hármas-Körös. A keleti oldalon Békés megye közigazgatási határa, délen a Hódmezővásárhelyi Kistérség közigazgatási határa zárja le. A kistérség egyetlen városa és egyben központja **Szentes**, körülötte 7 település helyezke-

dik el: Árpádhalom, Derekegyház, Eperjes, Fábiansébestyén, Nagytőke, Nagymágocs és Szegvár. A kistérség lakossága **43.982 fő**, ami Csongrád megye lakosságának 10,51%-át teszi ki. A kistérség területe 813,88 km², a megye területének 19,09%-a. **Népsűrűsége** átlagosan 55,10 fő/km², **az országos átlag fele**.

Népessége a 2008. január 01. KSH adatok alapján:

<i>Település</i>	<i>Allandó népesség (fő)</i>
Árpádhalom	575
Derekegyház	1764
Eperjes	612
Fábiansébestyén	2257
Nagymágocs	3261
Nagytőke	474
Szegvár	4947
Szentes	30092
Kistérség összesen:	43.982

A kistérség természetföldrajzi viszonyait tekintve jellegzetesen sík terület, mely geotermikus energiában rendkívül gazdag. A központi település **Szentes**, melyet karéjos szerkezettel fognak körbe a települések. A térség hagyományosan tanyás térség, a külterületeken is jelentős a lakosságszám. **A népesség korösszetétele az idősebb korcsoport felé tolódik.** A településekre jellemző a periférikus települések minden negatív mutatója és az elnéptelenedés veszélye fenyegeti őket. **A természetes fogyás meghaladja a megyei és az országos átlagot.** Nemcsak születési-halálozási mutatók kedvezőtlenek, hanem a migrációs veszteség is magas. Az **elvándorlás** oka, hogy főként a már diplomával rendelkezők, nem találják meg a végzettségüknek megfelelő szintű munkahelyeket és a megélhetésükhöz szükséges életszínvonalat a kistérség településeken.

Szentes a Tisza és a Hármas-Körös által közrefogva helyezkedik el a Kurca-folyó két partján, mely hosszában szeli át a települést. Csongrád megye harmadik legnépesebb városa. A Budapesttel összekötő M5-ös autópályától 40 km-re, a keleti és a déli határtól 70 km-re fekvő dinamikus fejlődő kisvárosban áthalad a 45-ös főút. *Vasúton* minden irányból megközelíthető a szentesi vasútállomás (Budapest, Szeged, Orosháza), ahonnan tovább lehet vonatozni a kistérség többi településére. *Szentes hajóval is megközelíthető a Tiszán.* A szentesi hajóállomás alkalmas kirándulóhajók, motorcsónakok és evezősök kikötésére. *Szentes rendelkezik füves - nem közforgalmú - sportrepülőtérrrel.* A repülőtér a 45-ös főút Hódmezővásárhely felé vezető szakaszán található, a városközponttól 4,8 km-re. A repülőtér alkalmas vitorlázó repülőgépek, motoros repülők és motoros sárkányrepülők fogadására.

Szentesre jellemző a kiváló termőföld, gazdag vízhálózat, kiépült infrastruktúra, megóvott természeti táj, kiváló intézményhálózat, egészséges lokálpatriotizmus. A térség gazdasági élete, fejlettsége és lehetőségei szempontjából meghatározó a jó termőtalaj, a napsütés és a geotermikus energiában való bővelkedés.

A térség nagyobb foglalkoztatói Szentesen találhatóak. A térség jelenlegi munkahelyei a régiók átalakulásával, újak megjelenésével és egyéni vállalkozások beindulásával jellemezhetőek. Ennek ellenére a munkahelyválasztás biztonsága és lehetősége megszűnt, igen sokan kiszorulnak a munkaerő-piacról. A dolgozók sokasága végleg a társadalmi perifériára sodródott, különösen hátrányos helyzetbe kerültek a roma származásúak, az alacsony végzettségűek, az elavult képzettséggel rendelkezők, a fogyatékkal élők, a csökkent munkaképességűek, a pályakezdők, a lemorzsolódott fiatalok, a kisgyermekes anyák.

A hagyományos mezőgazdaság mellett jelentős az ipar, és a mezőgazdaságra épülő feldolgozóipar. Meghatározó a mezőgazdasági kutatómunka, melyre épülve innovációs központ létesült a városban. Az elmúlt években az elektromechanikai, elektronikai, finommechanikai, fa- és fémipari üze-

mek jelenléte is jellemző. A településen a vállalkozói aktivitás magas, melyek főként a kereskedelemben, szolgáltatásban és a mezőgazdaságban működnek.

A városban a kis- és középvállalkozások mellett a legjelentősebb gazdasági egységek: a Hungerit csoport /baromfi feldolgozás/, Legrand Rt. / francia érdekeltséggel, villamosági szerelési anyagok gyártása/, a Svéd ablak Kft. /nyílászárók gyártása/, Pankotai Agrár Rt. /állattenyésztés, gabonatermelés, élelmiszer előállítás/, Árpád –Agrár Rt. /termálvízre alapozott zöldségtermelés/, Ganz-Acélszerkezetgyártó Kft. /jármű alkatrészgyártás/, Fémtechnika Vasipari Kft. /gép- és fémtömegcikk gyártás/, Kontaset Kft. /fémtömegcikk-gyártás/.

A szentesi infrastruktúra fejlettségét mutatja a 100%-ban kiépült úthálózat, ivóvíz-hálózat, a szervezett szemétszállítás, szelektív hulladékgyűjtés, korszerű szilárd hulladékkezelés feltételeinek megléte. A szennyvízcsatorna hálózat kiépítettsége jelenleg 90%-os, a lakossági bekötések aránya 80%. A szennyvíztisztítás a településen megoldott, megfelelő kapacitású tisztító működik.

A városban rendezett parkok, játszóterek, sétányok, ligetek szolgálják a városban élők és a pihenni vágyók kényelmét, a zöldfelületek folyamatosan bővülnek. A város értékei szempontjából kiemelendő a termálvíz adta turisztikai lehetőségek között a Széchenyi ligeti Strandfürdő és a Termál Gyógyfürdő, mely létesítmények mind a sport, mind a gyógyító tevékenység szempontjából kiemelt jelentőségűek.

Szentes a Nemzeti Sportváros címet viseli 1996. óta. Az aktív sportélet eredménye, hogy a világhírű magyar vízilabda egyik hazai fellegrá, de kiemelkedő eredményeket érnek el a versenytáncosok, a kyokoshin karatésok, a senior úszók, futballisták, teniszezők, asztaliteniszezők. Feltörő sportág a teke, ökölvívás, de hagyományai vannak a vívásnak, a kajak-kenuzásnak, sportrepülésnek, íjászatnak és a triatlónak is.

Kulturális látnivalók, építészeti értékek jelentős számban találhatóak a városban. A Kurca sétány, a parkok mellett egyedülálló szépségű a copf stílusú, manzárdtetős városháza, a szecessziós stílusú katolikus általános iskola, a Szent Anna katolikus templom barokk stílusú tornya és belső kialakítása, a Megyeháza neoreneszánsz és a bíróság klasszicista épülete. A két szoborközpontú főteret monumentális épületek veszik körül: a klasszicista megyeháza, a református iskola, a Református Nagytemplom, valamint a lechneri stílusjegyeket hordozó Petőfi Szálloda. Érdekes még kiemelni az ortodox és az evangélikus templomot, valamint a Luther téri díszkutat, és a könyvtárként működő egykori zsinagóga épületét is.

II.2. Demográfiai adatok alakulása

Születések és halálozások változása

	<i>Születések száma</i>	<i>Halálozások száma</i>
2005. év	251	362
2006. év	246	300
2007. év	255	363

A lakosság korösszetételének változása

Korcsoportos bontás – állandó népesség adatállománya 2005. év

Korcsoport	férfi	nő	együtt
0-18 éves	3109	2924	6033
19-60 éves	9015	9111	18126
61-110 éves	2541	3851	6392
Összesen	14665	15886	30551

Korcsoportos bontás – állandó népesség adatállománya **2006. év**

Korcsoport	férfi	nő	együtt
0-18 éves	3067	2877	5944
19-60 éves	8953	9074	18027
61-110 éves	2539	3852	6391
Összesen	14559	15803	30362

Korcsoportos bontás – állandó népesség adatállománya **2007. év**

Korcsoport	férfi	nő	együtt
0-18 éves	3019	2814	5833
19-60 éves	8858	8951	17809
61-110 éves	2566	3884	6450
Összesen	14443	15649	30092

A lakosságszám az országos tendenciához hasonlóan csökkenő, a korösszetételben, pedig lassú öregedést mutatnak az adatok.

Szentes külterületén közel 3000 fő él. A tanyás területek problémái az **előregedésből**, és a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, családok tanyára áramlásából adódik. A tanyasi életforma **periferizálódást** jelent. Az állandó jelleggel tanyán élők többsége időskorú, vagy létminimum alatt élő gyermekes család, akiknek megélhetését a gyermekek után járó támogatások, és az alkalmi munkából származó jövedelem biztosítja. Ezek a családok várhatóan előbb-utóbb igénylik a szociális ellátórendszer segítségét, hisz a tanyai feltételek között többségük képtelenné válik az önellátásra.

Az idős, eltartott népesség növekedése és a gyermekek számának csökkenése számos társadalmi, gazdasági kihatással jár együtt, többek között csökken a tanulói létszám az iskolákban, **fokozódik az egészségügyi és a szociális ellátás iránti igény.**

II.3. Roma lakosság

Szentes városban egy roma kisebbségi önkormányzat működik. A Szentesi Romák Kisebbségi Önkormányzata nyilvántartása alapján a városban több mint 300 roma család, mintegy 1500 fő roma él. A roma lakosság aránya 5 %.

A kisebbségi önkormányzati rendszert életre hívó kisebbségi törvény rögzíti a kisebbségek kollektív jogait, kulturális anatómiáját, létrehozza a kisebbségi képviselői rendszert, de a kisebbségi önkormányzatok jog- és hatáskörét szűken szabta meg. Mindettől függetlenül a kisebbségi önkormányzatok működése hasznos, mivel megfogalmazhatják az adott közösség érdekeit, szükségleteit, elősegíthetik a közösség reális helyzetmegítélését is, meghúzva az elvárható, illetve az irreális igények határát.

A Szentesi Romák Kisebbségi Önkormányzata 1998. óta folyamatosan működik. Jó munkakapcsolata alakult ki a helyi szociális intézményrendszerrel és a város önkormányzatával. A segélyezések elbírálásának egyes eseteiben nagy segítséget nyújt az ügyintézők számára, képviselője a Szociális és Egészségügyi Bizottság állandó meghívottja.

2005. évben a „Küzdelem a munka világából történő kirekesztődés ellen” pályázati program keretében a Roma Kisebbségi Önkormányzatnál foglalkoztatottak elkészítették **Szentes Város Roma Szociális térképét**. A tanulmány elkészítésének nehéz kérdése volt, hogy **ki számít romának**. A felmérés azokkal a romákkal készült, akik roma származásúnak vallották magukat.

A felmérés elkészítéséhez 380 fő helyzetének vizsgálatára került sor. Közülük mindössze 176 fő az aktív korú, nagyon kevés, 12 fő a nyugdíjas korú, viszont magas a 18 év alatti fiatalok száma (192

fő). Az elemzés megerősítette, azt a feltevést, hogy a roma lakosság lényegesen rosszabb helyzetben van, mint a város nem roma származású népessége. Szentesen van olyan városrész, ahol a lakosok jelentős része roma. Ez a városrész is rendelkezik megfelelő infrastruktúrával, közvilágítással, aszfalt burkolattal ellátott úttal, járdával, csapadékvíz elvezető árkokkal, vezetékes ivóvízzel, csatornával, gázvezetékekkel. Életkörülményeik rosszabbak a szentesi átlagnál, még mindig sokan élnek alacsony komfortfokozatú lakásokban, egy-egy lakásban akár több generáció is. Háztartásaik kevésbé felszereltek. **Képzetségiükre** jellemző, hogy összesen 2 fő rendelkezett technikumi végzettséggel, 12 fő érettségivel, 27 fő szakmával, 101 fő 8 általánossal és **37 felnőtt** nyilatkozott úgy, hogy nem végezte el az általános iskolát. **Egészségi állapotukra** jellemző, hogy magas az aktív korú nyilatkozók körében a csökkent munkaképességű leszázalékoltak, rokkantnyugdíjasok aránya. (26%). A **foglalkoztatásban** is hátrányos helyzetűek, 29 fő munkanélküli és 25 fő ellátás nélküli háztartásbeli, összességében a nyilatkozó aktív korú roma lakosság **31%-a**. A felmérésben érintett 380 főből **64%** részesül valamilyen szociális támogatásban, segélyben. Pozitívként értékelhető viszont, hogy a felmérés óta eltelt időszakban, a pályázati programokban, közfoglalkoztatási programokban kiemelten magas a roma kisebbséghez tartozók foglalkoztatási aránya.

II.4. Időskorú lakosság

Szentesen a népességi adatok azt mutatják, hogy folyamatosan nő az idősek (a 62 éven felüliek) aránya az összlakosság létszámához viszonyítva, az idősek között **emelkedik a 70 év feletti aránya**. A korosztály **41 %-a egyedül él**. Ez növeli az életminőség romlásának kockázatát, hisz minden költséget egyetlen (általában alacsony) nyugdíjból kell finanszírozni. Az idősek 35%-a a társával él, 24% pedig valamilyen családtagjával lakik együtt. A családdal élő idősek esetében a családtagok, mint természetes erőforrások vesznek részt az idősek ellátásában. Az idősek körében **egyre nagyobb a nők aránya**, közülük többen **bevonhatók mások gondozásába**, minimális tiszteletdíjért, vagy önkéntesként. Ez kiváló hatású lehet lelkiállapotukra. Az idősek 8 %-a lakik komfort nélküli, 25 %-a részben komfortos és 67%-a összkomfortos lakásban. A lakások 35%-a 50 évnél régebben épült, ezek állagának megóvása tetemes költséggel terheli a tulajdonosokat. Szentesen magas a kertés házak aránya. Ezek nagy alapterületű, kevésbé komfortos ingatlanok, melyek fenntartása nehéz.

Nagy probléma az időskorúak egészségi állapota, ezért kiemelt feladat az egészségügyi ellátás megfelelő színvonalának és elérhetőségének biztosítása. Előre tekintve, pedig egyre nő **a felvilágosítás, a prevenció fontossága**. Az idősek 61%-a szenved valamilyen hosszantartó, krónikus betegségben.

Az idős lakosság gazdasági és szociális helyzetét meghatározza a vidék agrár jellege, magas az ún. „tsz nyugdíjasok” száma. Az öregségi nyugdíjak tekintetében elmaradást tapasztalhatunk az országos átlaghoz képest. A felmérések szerint a 60 év feletti körében **mintegy 1500 fő él a nyugdíjminimum** alatti jövedelemből, **kb. 1000 fő** egy főre jutó jövedelme, pedig nem éri el a nyugdíjminimum 150%-át. A segélyezett időskorúak száma közel **1800 fő**, ami azt jelenti, hogy a korosztály **27 %-a önkormányzati segítségre szorul**.

Szentes város kiterjedt külterülettel rendelkezik, ahol számottevő tanyavilág van, mintegy 3000 lakossal. A tanyák infrastrukturális állapota igen rossz, az ott élők segítségre szorulnak. Az állandó jelleggel tanyán élők többsége időskorú, akik a nyugdíjminimumhoz közeli jövedelemből élnek. A tanyai feltételek között sokan képtelenné válik az önellátásra, ezért **különös figyelmet kell fordítani a külterületeken élő, idős, elszegényedett tanyasi emberek segítésére**.

Összefoglalva: a legfőbb problémát Szentesen az idősek körében az **elmagányosodás, az alacsony jövedelem, a nagyarányú külterületi létszám és a romló egészségi állapot jelenti**.

Az, hogy az idősek hogyan élik meg az évek elmúlását, az egyedüllétet, nagymértékben függ a társadalom által nyújtott életkörülményektől, az idősekkel szemben tanúsított társadalmi magatar-

tástól. Ezen a téren jelentős a társadalmi szinten megoldásra váró problémák száma, a nyugdíjak reálértékének megőrzése, emelése, az idősek biztonságérzetének növelése, a szegénység, a megélhetési gondok elleni küzdelem.

2008. évben Szentesen két bentlakásos idősök otthona is kezdte meg működését. A Református Egyházzal közösen egy 50 fős, az önkormányzat fenntartásában pedig egy 100 férőhelyes idősotthon fogadja a rászorulókat.

A város időskorú lakosainak problémáit segít feltárni a 2008-ban alakult Szenior Tanács, elkészült a város Idősügyi Konceptiója, aktívan működő, az önkormányzat által támogatott nyugdíjas klubok szerveznek programokat az érdeklődőknek. Az önkormányzat évente pályázik az „Idősbarát Önkormányzat” díj elnyerésére.

Szentes város idősügyi koncepciójának alapelvei:

- A hátrányos helyzetűek, a rászorulókat segítése során kiemelt figyelmet kell fordítani arra, hogy az ***ellátásban részesülők emberi és állampolgári jogai ne sérüljenek.***
- A segítségre szorulókat gyakran előítéletek, diszkrimináció övezi. Ezért kiemelt fontosságú az ***értékek közvetítése a segítségnyújtás folyamatában.***
- Alapérték kell, hogy legyen az ***esélyegyenlőség, az emberi méltóság tisztelete,*** a lehetőségek, szolgáltatások ***mindenki számára egyenlő hozzáférhetősége,*** az egyén önálló, megfelelő szintű életének biztosítása.

II.5. Fogyatékkal élők

A fogyatékkal élők életét nagymértékben meghatározza fogyatékoságuk. Létszámukról városi viszonylatban nem állnak rendelkezésre pontos adatok, a fogyatékosági támogatásban részesülők száma Szentesen kb. 250 fő, melyből nem állapítható meg, hogy ki milyen fogyatékkal él. A mozgáskorlátozottak száma kb. 270, ez az adat a közlekedési támogatásban részesülők számából becsülhető. Ez alapján a fogyatékkal élők közül a legtöbben mozgásszervi betegségben szenvednek.

A tartós egészségi problémával, fogyatékkal élő emberek munkaerő-piaci lehetőségei erősen behatároltak, tíz érintettből mindössze csak egy dolgozik. Általában jövedelmük a minimális összegű járadékokból áll, mely nagyon megnehezíti létfenntartásukat. A munkaerő-piaci értékük növelése érdekében az önkormányzat partnerként működött együtt a fogyatékkal élők képzését és foglalkoztatását megvalósító pályázatban. A városban több foglalkoztató is alkalmaz megváltozott munkaképességűeket, így a fogyatékkal élők a munkájukon keresztül is a társadalom hasznos tagjainak érezhetik magukat.

A fogyatékkal élők tekintetében a civil szervezetek szerepe igen jelentős. Szentesen jól működő egyesülete van a mozgáskorlátozottaknak, siketek és nagyothallóknak, az értelmi fogyatékkal élőknek, illetve a vakok és gyengén látóknak.

II.6. Lakhatás

A város lakóingatlanainak száma 12.642, melyek döntő része (96%) magántulajdonban van, mindössze 3,33% az önkormányzati tulajdon. A hátrányos helyzetű lakosok lakhatási problémáinak megoldásában az önkormányzati bérlakás-állomány nem tud megfelelő segítséget nyújtani, mivel a lakásprivatizáció során körülbelül 1/3-ra csökkent az önkormányzati bérlakások száma. Általános tapasztalat, hogy az elmúlt években csökkent az új lakások építésének üteme.

A városban az önkormányzati bérlakások tekintetében jelentős lakáshiány van. A lakásigénylések száma meghaladja a 200 darabot. Új bérlakások építésére csak pályázati források igénybevételével nyílt lehetőségek. A bérlakások gondok kezelésére az önkormányzat bérlakás-építési programot kezdett el, melynek eredményeként 2003 és 2005 között **59 új bérlakás** épült.

Elkészült az önkormányzat lakásgazdálkodási koncepciója, melyben alapvető cél a szentesiek önkormányzati segítséggel történő lakáshoz, illetve lakhatáshoz való juttatása. Az igények teljesítése érdekében a város anyagi lehetőségeinek figyelembe vételével építési telkeket alakít ki és értékesít, önkormányzati bérlakásokat épít, támogatja a lakásépítést, - vásárlást, a meglévő lakások karbantartását, korszerűsítését, a fiatalok lakáshoz jutását, fenntartja a meglévő szolgálati lakásokat, lakásfenntartási támogatást nyújt a rászorulóknak, munkáltatói kölcsönt biztosít, a hajléktalanok számára működteti az átmeneti szállást és a családok átmeneti otthonát. Megállapítható, hogy gyorsuló ütemben jelentkezik a lakóépületek állagának romlása is

Az épületek állagromlásának megakadályozása érdekében lakóépület-felújítási program került kidolgozásra. A lakásállomány állapota viszonylag kedvező képet mutat. Jó a hálózati vízvezetékkel és a központi fűtéssel ellátottság. A város geotermikus adottságainak révén egyedülálló termálfelvezetéssel rendelkezik, melyre alapozva kiépült a termálközmű-rendszer, három fűtőműből és öt termálkútból.

A lakásállomány jelentős része, (35%) még a két világháborút megelőző időszakban épült. Nagy nehézséget jelent, hogy ezeket az általában nagy alapterületű, viszont alacsony komfortfokozatú lakásokat elsősorban egyedülálló, kisnyugdíjas idősök lakják. A lakóépületek 24%-a közel 40 éves, míg 18% 20-30 éve épült. A városban 2000 panellakás van, 700 lakás pedig blokkos, vázszerkezetes, vagy öntött technológiával készült.

A városban három nagy lakótelep található, a Kertvárosi, a Kossuth utcai, valamint az Apponyi téri Épületeik ma már felújításra szorulnak (pl.: szigetelés hiánya, rossz nyílászárók), a rekonstrukciók folyamatban vannak, jelentős a panel-program keretében történő felújítások száma.

Szentes jelenleg 441 db önkormányzati bérlakással rendelkezik. Komfortfokozatukat tekintve a lakások fele összkomfortos, 115 db lakás komfortos, gázfűtéses, komfort nélküli összesen 47 db, és 1 db szükséglakás van. Összesen 1263 fő lakik önkormányzati bérlakásban, a lakók 32,6%-a, 412 fő eltartott. A lakók száma lakásonként átlagosan 2,9 fő. A lakások átlagos alapterülete 53,2 m², az átlagos szobaszám 1,5.

2008-ban az önkormányzati lakásokban élők 17,23%-a kapott lakbértámogatást, 6,7%-a pedig lakásfenntartási támogatást. A lakások 47%-ában határozatlan idejű bérleti szerződéssel laknak. A bérlők több mint felének (59,6%-nak) van lakbértartozása, átlagosan 50.000 Ft. A lakbérhátralékok kezelése a szociális ellátórendszer adósságkezelési programjának keretében történik.

II.7. Foglalkoztatás

A munkaerő-piaci helyzet alakulása meghatározó a lakosság megélhetése szempontjából. A Munkaügyi Központ adatai alapján Szentes és térsége helyzete 2008. november hónapban a következő:

A regisztrált álláskeresők számának minimális csökkenése volt megfigyelhető az adott időszakban. A csökkenés elsősorban a különböző *közhasznú*, illetve *közmunkaprogramoknak tudható be*. A **regisztrált álláskeresők száma Szentesen 1225 fő**, munkanélküli ellátásban **461 fő** részesült.

Népgazdasági ágak vonatkozásában az új ellátottak legnagyobb része a feldolgozóiparból (34,4%), a mezőgazdaságból (18,2%), valamint a kereskedelemből (16,9%) került ki. *Állománycsoportonkénti megoszlás* alapján a fizikai foglalkozásúak képezik a döntő többséget (75,9%). *Iskolai végzettség alapján* jelenleg a szakmunkásképzőt (32,8%), és az általános iskolát végzettek (26,6

%) vannak a legnagyobb számban, de jelentős a szakközépiskolát végzettek aránya is (20,5 %). A nyilvántartás szerint a munkanélküli nők—férfiak aránya 54,1% — 45,9 %, .

Az életkor szerinti megoszlást a következő táblázat mutatja be:

Korcsoport	Férfi	Nő	Összesen
17 év alatt	-	1	1
17--20 éves	30	37	67
21--25 éves	103	107	210
26--35 éves	151	198	349
36--45 éves	117	156	273
46--50 éves	51	64	115
51--55 éves	65	65	130
56--60 éves	43	31	74
60 év felett	2	4	6
Összesen	562	663	1 225

A munkanélküliek számának jelentős részét a *pályakezdő munkanélküliek* képezik. *Korosztályukat* vizsgálva a 20-24 évesek vannak döntő többségben (75,7 %). *Iskolai végzettségüket* tekintve a legmagasabb létszámban a szakközépiskolát végzett fiatalok vannak (37,9 %). A pályakezdők elhelyezkedési esélyei kedvezőbbek a különféle *támogatási programok útján*, ennek ellenére munkae-
rő-piaci érvényesülésük több hónapos lefutású.

Az aktív korúak rendszeres szociális segélyében 2008. novemberben **333 fő** részesült, a Polgármesteri Hivatal nyilvántartása szerint. Az önkormányzat évi többszöri alkalommal szervezett állásbörzét, mellyel növelte a segélyezettek foglalkoztatási esélyeit. Közfoglalkoztatás keretében közcélú foglalkoztatás, közmunka és közhasznú foglalkoztatás biztosította összesen 187 fő több hónapos munkalehetőségét.

A közfoglalkoztatás és az állásbörzék szervezése egyfajta szűrést is jelentett az aktív korú segélyezettek körében, mivel sokan nem vállalták a közvetített munkát, így segélyük megszüntetésre került, összességében 83 fő esetében. Nagyon magas a foglalkoztatásra orvosilag alkalmatlanok száma (38 fő).

A szociális törvény 2009. évtől nagyon jelentős változásokat hoz. Lehetőség nyílik azoknak a segélyezetteknek a foglalkoztatására is, akik annak idején bekerültek a szociális segélyezési rendszerbe, és nem tudtak továbblépni, “beszorultak” az ellátásba, és a fő megélhetési forrást azóta a különböző támogatási formák jelentik számukra. Ezt segítette a támogatások (sok esetben a nettó minimálbérrel megegyező) magas összege is. 2009-ben nőnek a közfoglalkoztatási lehetőségek, mind időtartamban, mind létszámban. *A törvényt módosítás a foglalkoztatást preferálja*, melynek legnagyobb jelentősége az, hogy a „segélyezési létből” *áttemel a munka világába*. A munkalehetőség biztosításánál fontos szempont, hogy a munka visszanyerje értékét, érdemes legyen jól teljesíteni, a hosszabb idejű foglalkoztatás reményében. A segély összegének csökkenésével a segélyezetteknek is érdekévé válik a munkavállalás.

A foglalkoztatás szervezésében az önkormányzat *kiemelten kezeli a halmozottan hátrányos helyzetű csoportokat*.

***Munkae-
rő-piaci szempontból hátrányos helyzetű csoportok:***

- *Alacsony iskolai végzettségűek:* szakmával nem rendelkeznek, ez nehezíti elhelyezkedésüket. Speciális problémájuk, hogy korán abbahagyták a tanulást.
- *Elavult, vagy nem piacképes szakképzéssel rendelkezők:* megszerzett szakmájuk elértékeltelenedésével kellett szembenézniük.
- *Roma származásúak:* a társadalmi előítéletek hatására nehezebben megközelíthetőek, bizalmatlanabbak, nehezebben motiválhatóak. A munkavállalásban folyamatos kudarcokat

élnék meg származásuk miatt, mivel hasonló adottságú jelentkezők közül az esetek döntő többségében a nem roma származásút alkalmazzák.

- *45 év feletti*: ez a korosztály még úgy készült az életre, hogy „egy szakmával, egy munkahelyen eltölteni az életet” komoly értéket képviselt. A régmúltban a munka mindenki számára kötelező volt. A gazdasági-társadalmi változások hatására kialakult munkanélküliség, a munkahely elvesztése számtalan ember életét törte össze. Körükben nagy százalékban jelentkezett betegség, szenvedélybetegség. Az inaktív élet, a kudarcok nehezen visszafordítható személyiségváltozásokat eredményeztek.
- *Pályakezdők*: munkatapasztalattal még nem rendelkeznek, a képzés megszerzése után szembesültek a kudarccal, hogy tanulásuk nem garantálta elhelyezkedésüket.
- *Fogyatékkal élők*: a mozgássérültek, a hallássérültek, a látássérültek és az értelmi fogyatékkal élők foglalkoztatása, speciális feltételek megteremtését igényli a munkaadóktól mind a fizikai környezet kialakításában, mind a segítő személyzet alkalmazásában.
- *Az iskolarendszertől lemorzsolódó fiatalok*: emelkedett a tankötelezettségi korhatár, mégis sok fiatal morzsolódik le az iskolai oktatásból. Sokszor nem a képességeiknek megfelelően választanak iskolát, gyakran beilleszkedési problémáik, deviáns magatartásuk miatt lépnek ki a rendszerből.
- *Megváltozott munkaképességűek*: elsősorban azokra kell kiemelt figyelmet fordítani, akik nem szereztek rokkantsági nyugdíjra jogosultságot, betegségük miatt azonban teljesítőképességük alacsonyabb. A betegség gyakran negatívan befolyásolja a személyiséget.
- *Kisgyermekes anyák, gyermeküket egyedül nevelő szülők*: a gyermekük elhelyezése, a gyermekintézmények nyitvatartási idejéhez alkalmazkodás, a beteg gyermek ellátása akadályozhatja a munkavállalást.

A foglalkoztatáspolitikai célok összehangolása érdekében létrejött a **Munkaügyi Kerekasztal**, mely havi rendszerességgel határozza meg a feladatokat és értékeli az eredményeket. Tagjai a Polgármesteri Hivatal, a Munkaügyi Központ és a Családsegítő Központ munkatársai.

II.8. Egészségügyi ellátórendszer

Az egészségügy szolgáltatásait az emberek életük során végig igénybe veszik (születés, betegség, halál stb.). Az ellátórendszerben egyre nagyobb hangsúlyt kap a gyógyítás mellett a megelőzés. Szentes város egészségügyi ellátórendszere szakmai szempontokból lefedi a város területét. A város közigazgatási területén **13 háziorvosi, 6 házi gyermekorvosi, 6 fogorvosi és 15 védőnői körzet** működik. Az orvosi ügyeleti ellátást a szentesi Mentállomáson működő Központi Orvosi ügyelet látja el, a kistérség 7 településére vonatkozóan. A feladatot az érintett települések háziorvosai és gyermekorvosai végzik. A városban a járóbeteg szakellátás, gondozás, akut és intenzív fekvőbeteg ellátás a **Dr. Bugyi István Kórházban** működik. A lakosság gyógyszerellátását **nyolc gyógyszertár** biztosítja, elhelyezkedésük lefedi a város területét. Szentes határában, a tévétorony-nyal szemközti területen az Országos Mentőszolgálat Légimentő Kht. egy rendkívül korszerű bázissal látja el Csongrád, Bács-Kiskun és Békés megye **helikopteres mentéseit**. Van kerozin kútja, külön egészségügyi és műszaki raktára, és a rendszeres felülvizsgálatot is helyben el tudják végezni. A bázis területén a burkolat tűz- és szikramentes.

A lakossági ellátás területén az egészségügyi reform az alapellátás elsőrendű fontosságát hangsúlyozza. Az alapelv az, hogy a háziorvosi munka kerül előtérbe. Ez tartós, évtizedeken keresztül működő orvos-beteg kapcsolatot feltételez a különböző szociális helyzetű és műveltségű lakosokkal. Szentes város háziorvosai, fogorvosai vállalkozói szerződéssel látják el feladataikat. Az alap- és szakellátás orvosgárdája jelentős szerepet kap a prevencióban.

A **Dr. Bugyi István Kórház 1881-ben** egy kis kórház volt 20 ágygal, **1981-ben** a kórház 100 éves évfordulóján közel **1000 ágyas volt** a pavilonrendszerben működő kórház **betegfogadó képessége**, jelenleg az intézmény 417 ágygal működik. Az intézmény területén működik a **járóbeteg szakellátás**.

Szakorvosi munkahelyek a rendelőintézetben: Belgyógyászat (3 rendelés), diabetológia, sebészet-gyermeksebészet, érsebészet, fül-orr-gégészlet, audiológia, bőrgyógyászat, ideggyógyászat, ortopédia, urológia, fogorvosi és szájsebészeti rendelés, fogszabályozás, szívtultrahang-kardiológiai rendelés, pszichiátriai rendelés, szemészet, foglalkozás- és munkaegészségügy.

A sürgősségi betegellátó osztály épületében: Röntgen, ultrahang, izotóp laboratórium, baleseti sebészet, sürgősségi betegellátás, központi laboratórium, CT , gasztroenterológia

A szentesi gyógyfürdőben lévő rendelések: Reumatológia, fizio- és mozgásterápia, osteoporozis szűrés, mozgásszervi gondozás

A kórház- rendelőintézet területén lévő gondozóintézetek: Bőr- és nemibeteg gondozó, onkológiai gondozó, tüdőgondozó, ideggondozó, addiktológia, drogambulancia (2005. június 2-án nyílt meg.)

A kórházi fekvőbeteg ellátás:

Szaktárk	Ágyak száma
Belgyógyászat-Fertőző Mátrix	56
Sebészet és társszaktárkái	40
Traumatológia-Szájseb. Mátrix	33
Szülészet-nőgyógyászat	25
Csecsemő- és gyermekgy.	25
Fül-orr-gégegyógyászat	15
Neurológia	20
Urológia	20
Intenzív	8
Onkológia	30
Pszichiátria	30
SBO	4
Aktív összesen:	306
Pszichiátria Rehabilitáció	35
Ápolás	36
Belgyógyászat Krónikus	20
Mozgásszervi Rehab.	20
Krónikus összesen:	111
Mindösszesen:	417
Újszülött osztály:	15
Nappali kórház	15

A kórház jól képzett szakembereivel és valamennyi dolgozójával szolgálja küldetésének megvalósítását. A rábizott lakosság gyógyító-megelőző ellátását, korszerű fekvőbeteg- és járóbeteg-intézményként, gondozóintézeti hálózattal a lehető legmagasabb szinten biztosítja. Regionális szerepet vállal az emberek jelentős részét érintő szív- és érrendszeri betegségek kiemelt gyógyításával, a daganatos betegségek minőségi diagnosztikájában és kezelésében, a cukorbetegség gondozásában. Speciális szolgáltatásokat nyújt a **baleseti és helyreállító sebészetben a protézis műtétekkel, a szájsebészeti implantációkkal, művese kezeléssel, a stroke-részlegével**, és az **Osteoporosis Centrumával**. Gyógyszertára az intézményből távozó betegek gyógyszer-ellátását is biztosítja. A kórház a Szegedi Universitas Szent-Györgyi Albert Orvos- és Gyógyszerész Tudományi Centrum oktató kórháza.

A lakosság kapcsolata az egészségügyi ellátórendszerrel korosztályok szerint:

- *A 0–17 éves korosztály* egészséges életmóddal kapcsolatos szokásai még kialakulóban vannak, ebben az időszakban sajátíthatják el az egészséggel kapcsolatos ismereteket.
- *A 18–59 éves korosztály* a munkaképes korosztály. Egyre több beteg, fogyatékos, leszázalékolt nyugdíjas tartozik ebbe a korosztályba, pedig életmódjuk a fiatal korban megszerzett ismereteiken nyugszik. Akinek munkahelye van, sokszor nem fordul orvoshoz (munkahely-féltésből), inkább saját magát kezelgeti otthon. Általános tapasztalat: a férfiak később keresik fel az orvost, mint a nők, így sokszor ők már menthetetlenek.
- *A 60 éves és az idősebb korosztály* az egészségügy és az idősgondozás rendszeres igénybe vevője. Ebben a korosztályban már egy, vagy egyszerre több krónikus betegség is tapasztalható. *Az orvoshoz fordulás gyakorisága ebben a korosztályban a legmagasabb*, ennek ellenére sokszor elesettek és a szociális segítséget sem fogadják el.
- *A 80 éves és idősebb korosztály* esetében gyakori az *otthonokban való elhelyezés, többen a házi gondozást, étkeztetést* veszik igénybe. A bentlakásos otthonokban biztosított az idősek rendszeres szűrése és orvosi felülvizsgálata.

II.9. Oktatás

- ***Az önkormányzat által fenntartott intézmények:***
  - 2 óvodai körzet 11 tagóvodával;
  - 1 általános iskola
  - 1 alapfokú művészeti iskola
  - 1 pedagógiai szakszolgálat
- ***Egyházi fenntartású intézmények:***
  - 1 óvoda
  - 2 általános iskola
- ***Intézményfenntartó társulás által működtetett intézmények:***
  - 1 óvoda
  - Szentes Eperjes Intézményfenntartó Társulás (Kertvárosi Óvoda Eperjesi Tagóvodája)
  - 3 általános iskola 4 telephelyen
  - Szentes – Eperjes Intézményfenntartó Társulás (Klauzál Gábor Általános Iskola)
  - Szentes – Derekegyház Intézményfenntartó Társulás (Kosztá József Általános Iskola)
  - Szentes – Nagytőke Intézményfenntartó Társulás (Deák Ferenc Általános Iskola és a Damjanich Tagiskola)
- ***Civil szervezet vagy gazdasági társaság által működtetett intézmények:***
  - 2 alapfokú művészeti iskola
- ***Megyei önkormányzat fenntartásában működő intézmények:***
  - 1 gimnázium és szakképző iskola (2 telephelyen)
  - 1 szakmunkásképző és szakközépiskola (2 telephelyen)
- ***Földművelésügyi Minisztérium által fenntartott***
  - 1 szakmunkásképző és szakközépiskola

A közoktatási intézményi és szakszolgálati feladatok, valamint a gyermekjóléti alapellátások teljesítése helyben megoldott. A házi gyermekfelügyelet a bölcsőde szolgáltatásaként működik a kapa-

citás kihasználtságának függvényében, a családi napközit gazdasági társaság üzemelteti. A továbbtanulási, pályaválasztási tanácsadást a makói Módszertani Intézmény végzi.

- Szentesen egy kollégium működik.
- Az Egységes Pedagógiai Szakszolgálat látja el nemcsak a város, hanem a kistérség szakszolgálati feladatait is.
- A megyei önkormányzat működteti a Rigó Alajos Diákotthont és gyermekotthont, a Kozmutza Flóra intézmény tagintézményeként.

Elkészült a Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv, melyet a Képviselő-testület a 152/2008. Kt (VI.27.) sz. határozatával fogadott el.

II.10. Közművelődés

Az önkormányzat segíti és támogatja a hátrányos helyzetű rétegek kulturális hátrányainak mérséklését, művelődési kezdeményezéseit, közösségi életét. Fontos feladatának tartja esélyegyenlőségük javítását, a kultúrához és a kulturális javakhoz történő hozzáférésben. A városi programok szervezésénél szem előtt tartja, hogy a hátrányos helyzetű emberekre szükséges odafigyelni, fontos minél szélesebb körben bevonni őket. Nagyon sok ingyenes rendezvény van a városban, így azok részére is látogatható a program, akinek egyébként gondot jelentene a belépőjegy megvásárlása.

A Szentesi Romák Kisebbségi Önkormányzata minden évben támogatást kap az önkormányzattól programjaik megszervezéséhez. Ilyen például az évente megrendezésre kerülő „Ki mit tud?”. Nemcsak a pénzbeli támogatás, hanem a pályázatok írásához nyújtott segítség is csökkenti hátrányaikat.

A sajátos igényű, szociálisan, mentálisan hátrányos helyzetűek részére szervezett rendezvények száma, aránya, hozzáférhetősége

- A Városi Könyvtárban a vakok és gyengénlátók részére speciális gyűjteményt (Hangoskönyvtár) alakítottak ki, ahol öregbetűs könyvet, Braille-írást dokumentumot, hangos könyveket használhatnak helyben, vagy kölcsönözhetnek is az érintettek. Speciális felolvasó szoftverrel és Internet-eléréssel ellátott számítógép áll a fogyatékkal élők rendelkezésére.
- A siketek és nagyothallók könyvtárhasználatát indukciós hurok kifizetésével kívánják segíteni, ennek beszerzésére és telepítésére pályázatot nyújtottak be.
- Mindazok számára, akik nem tudják személyesen felkeresni a könyvtárat (idős, beteg, mozgásukban korlátozott emberek), a dokumentumokat házhoz szállítják. Alkalmanként 100-150 dokumentumot szállítanak az érintettek lakására, melyből választhatnak. Természetesen az egyedi kívánásoknak is igyekeznek eleget tenni. A kikölcsönzött dokumentumokat rendszeresen cserélik.
- A Művelődési Központ évtizedek óta támogatja - az önkormányzat segítségével - a mozgássérülteket, a hallássérülteket, a gyengénlátókat, a szívbetegeket, a cukorbetegeket és a rokkantnyugdíjasokat.
- A mozgássérültek és a mozgáskorlátozottak a Móricz Zsigmond Művelődési Házban kaptak állandó helyiséget, valamint évente több alkalommal szerveznek részükre nagyobb rendezvényeket.
- A hallássérültek csoportja is ebben az intézményben kapott állandó helyiséget és alkalmanként a rendezvényekhez az intézmény nagytermét is használhatják.
- A csökkentlátók szentesi csoportja szintén a művelődési házban tart állandó összejövetelt és szaktanácsadást, valamint alkalmanként rendezvényeket szerveznek a város érintettjei részére.

- Speciális feladatot lát el a szívügy klub, ahol a település betegei találkozhatnak havonta egy alkalommal.
- Alkalmanként helyet ad az intézmény a szentesi Cukorbetegség Egyesületének rendezvényeihez.
- Már több éve a Művelődési és Ifjúsági Házban működik a Rokkantsnyugdíjasok Egyesülete (ennek országos, megyei és városi hatókörű csoportjai).
- Az ifjúság köréből a Művelődési és Ifjúsági Ház programjai leginkább a rendezett családi körülmények között élő, kultúrára fogékony – átlagos – városi fiatalok számára jelentenek vonzerőt, azonban az önkormányzat kiemelt figyelmet fordít a felnövekvő ifjúságra, különös tekintettel annak hátrányos helyzetű rétegére. Az ifjúsági közösségi tér olyan hely, ahol a fiatalok maguk alakíthatják ki a számukra vonzó lehetőségeket. Hosszabb időintervallumban fogadják őket felkészült szociális szakemberek, hogy több kallódó, perifériára szorult gyerekből váljon majd a munkaerőpiacon is érvényesülő tagja a társadalomnak. Mindemellett a közösségi tér multifunkciós tér, ahol a sportnak is helye lehet. Sikeres pályázat esetén európai színvonalú, generális, a standard és rétegigényeket is kielégítő kulturális és sportcélu centrum jön létre, amely az ifjabb generáció számára univerzális lehetőségeket biztosít.

II.11. A szociális ellátórendszer

A szociális törvény úgy fogalmaz, hogy *“a szociális ellátás feltételeinek biztosítása – az egyének önmagukért és családjukért, valamint a helyi közösségeknek a tagjaikért viselt felelősségén túl – az állam központi szerveinek és a helyi önkormányzatoknak a feladata”*. Az ellátórendszerben *pénzbeli és természetbeni, valamint személyes gondoskodást nyújtó* ellátásokat különít el.

Pénzbeli ellátások

- **Időskorúak járadéka:** Az időskorúak járadéka a megélhetést biztosító jövedelemmel nem rendelkező, a nyugdíjkorhatárt betöltött időskorú személy részére nyújtott támogatás.
- **Rendszeres szociális segély (egészségkárosodottak):** Ez a segély kerül megállapításra, abban az esetben, ha az igénylő 18. életévét betöltötte és aktív korú, továbbá munkaképességét legalább 67 %-ban elvesztette, illetve legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett és saját jogú nyugdíjszerű ellátáshoz szükséges szolgálati idővel nem rendelkezik, vagy vakok személyi járadékában, vagy fogyatékosági támogatásban részesül.
- **Rendszeres szociális segély (aktív korúak):** Aktív korú, nem foglalkoztatott rendszeres szociális segélyében részesülhet, aki a munkanélküli járadékát kimerítette, vagy a munkaügyi központtal, az önkormányzattal a kérelem beadását megelőző két évben belül legalább egy évig együttműködött, feltéve, hogy megélhetése más módon nem biztosított. A törvénymódosítás az **Út a munkához programmal** érdekeltté teszi az érintetteket a munkavállalásban, közfoglalkoztatás keretében. A segély **rendelkezésre állási támogatásként kerül megállapításra**, amennyiben az önkormányzat nem tud munkát biztosítani. Mentésül a közfoglalkoztatási kötelezettség alól, aki betöltötte 55. életévét, vagy orvosilag alkalmatlan a munkavégzésre.
- **Lakásfenntartási támogatás:** Az önkormányzat lakásfenntartási támogatást nyújt azoknak, akik jövedelmi viszonyaik alapján önerőből nem tudják teljes egészében finanszírozni lakásfenntartási költségeiket.
- **Ápolási díj:** Ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi ellátás. Az önkormányzat alanyi és méltányossági alapon állapít meg ápolási díjat.
- **Átmeneti segély:** Az önkormányzat a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint időszakosan létfenntartási gonddal küzdő felnőtt személyek részére átmeneti segélyt nyújt. Ezt a támogatási formát lehet kérni élelmiszerre, ruhaneműre, gyógyszerre

re, lakással kapcsolatos rezsiköltségek csökkentésére, ha az igénylő nem jogosult lakásfenntartási támogatásra. Ez az a támogatási forma, ahol az önkormányzatnak a legnagyobb lehetősége van a törvényi rendelkezések betartása mellett a differenciálásra, a valóban célzott és hatékony segítségre.

- **Temetési segély:** Temetési segélyt nyújthat az önkormányzat annak a személynek, aki meghalt hozzátartozója eltemettetéséről gondoskodott és a temetési költségek viselése a saját, illetve családja létfenntartását veszélyezteti.
- **Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény:** Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot lehet megállapítani annak a gyermeket nevelő családnak, amelyben a család egy főre eső jövedelme nem haladja meg a nyugdíjminimumot.
- **Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás:** Az önkormányzat rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesíti azt a gyermeket nevelő, gondozó családot, amely létfenntartását veszélyeztető élethelyzetbe kerül, illetve időszakosan létfenntartási gondokkal küzd. Ez a támogatás akkor adható, ha a gyermeket gondozó család jövedelme nem haladja meg a nyugdíjminimum 20 %-kal növelt összegét. Igényelhető ruhaneműre, élelmiszerre, megélhetésre, lakással kapcsolatos rezsiköltségek csökkentésére, ha a család nem részesül lakásfenntartási támogatásban.
- **Önkormányzati ösztöndíj támogatás:** Szociális rászorultságtól függően támogatás adható azoknak a felsőfokú oktatási intézményekben tanuló fiataloknak, akik anyagi helyzetüknél fogva erre rászorulnak. A helyi szabályozás értelmében annak adható, akinek a családjában az egy főre eső jövedelem nem haladja meg a nyugdíjminimum 20 %-kal növelt összegét.

Természetbeni ellátások:

A jól célzott segélyezési rendszer egyik fő pillére a természetbeni ellátások köre, amellyel elérhető, hogy a szociális juttatások valóban a családok alapvető megélhetéséhez nyújtsanak segítséget. A támogatási rendszer lényege, hogy a rászorulókat a támogatást intézményhez, szolgáltató vállalatokhoz, gyógyszertárakhoz kapják, így az valóban a határozatban megjelölt célra kerül felhasználásra. A természetbeni ellátások nagy köre a lakásfenntartási támogatás, valamint a gyermekek napközi ellátása, napközi térítési díjának átvállalása.

- **Köztemetés:** Az önkormányzatnak kell gondoskodni az illetékességi területén azon vagyon-talan személyeknek közkölségen történő eltemettetéséről, akiknek nincs, vagy nem lelhető fel tartásra köteles és képes hozzátartozója. Egyre több esetben kell ezt a feladatot átvállalni abban az esetben is, ha van hozzátartozó, de nem képes a temetési költségek fedezésére.
- **Közgyógyellátás:** Közgyógyellátásban részesülhet az a személyt, aki szociális helyzetéből kifolyólag gyógyszerköltségeit egyedül nem képes viselni.
- **Egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság:** A társadalombiztosítás ellátásaira mindenkinek kötelező egészségügyi szolgáltatásra való jogosultsága érdekében járulékot fizetni. A törvény szerint, aki szociális rászorult, annak nem kell járulékot fizetni, hanem a szociális rászorultság tényéről **hatósági bizonyítványt** kell kiállíttatni.
- **Adósságkezelési szolgáltatás, valamint az ahhoz kapcsolódó lakásfenntartási támogatás:** Lakhatást segítő adósságkezelési szolgáltatásban részesítheti az önkormányzat azt a családot, akinek lakással kapcsolatos tartozása meghaladja az 50.000,-Ft-ot, de nem éri el a 266.000,-Ft-ot és lakhatása veszélyeztetve van. A támogatás megállapításának szabályai azonosak a lakásfenntartási támogatás folyósításánál előírtakkal, kiegészítve az adósságkezelési tanácsadással, amelyben a kérelmezőnek részt kell vennie, a tanácsadóval együtt kell működnie tartozásának rendezése érdekében. Az adósságkezelési szolgáltatásba beletartozik az adósságkezelési támogatás mellé folyósított lakásfenntartási támogatás, melynek célja, hogy az elmaradt tartozások kifizetésével egyidőben ne keletkezzen újabb tartozás.

A szociális ellátás intézményrendszere:

Szentes Város Önkormányzat Bölcsődéje

- A gyermekjóléti alapellátás része, a családban nevelkedő 20 hetes – 3 éves korú gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény. A bölcsődei ellátás iránt egyre nagyobb igény van. A felmerült igényeket az intézmény nem tudja maradéktalanul kielégíteni, ezért szükséges a bölcsődei férőhelyek számának emelése.

Szentesi Családsegítő Központ

- **Gyermekjóléti Szolgálat:** Önálló szervezeti egységként működő személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátás, melynek feladatai:
  - a) A gyermekek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, családban történő nevelésének elősegítése.
  - b) A gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése.
  - c) A kialakult veszélyeztetettség megszüntetése.
  - d) A családjából kiemelt gyermek visszahelyezésének segítése.
  - e) Helyettes szülői hálózat szervezése és működtetése érdekében együttműködés.
  - f) **Ellátja a megyei módszertani feladatokat**, ami a szakmai munka elismerése.

Az ellátásban nemcsak a gyermekek száma emelkedik, hanem a problémák súlyossága is növekszik. A komplex családi problémák a jellemzőek, melyekben a gyermeknevelési nehézségek, a családon belüli konfliktusok, a gyermek teljesítmény és magatartás zavarai, valamint az egészségügyi problémák vannak túlsúlyban, azonban egyre több bántalmazás, elhanyagolás válik ismertté, és fokozódik a pszichés megbetegedések száma is.

- **Személyes gondoskodást nyújtó, kistérségi feladatokat intézményi társulás formájában ellátó, átmeneti elhelyezést biztosító gyermekjóléti alapellátások :**
  - **Helyettes szülői szolgálat:** A helyettes szülő kijelölése esetén átmeneti időre a gyermeket otthonába fogadja, és ott teljes körű ellátásáról gondoskodik. Az intézmény arra törekszik, hogy elősegítse a gyermek vérszerinti családjába való visszakerülését, vagy ha ez nem lehetséges, örökbefogadó családdal történő elhelyezését. Az elhelyezésen túl szociális szolgáltatásaival, hivatalos ügyek intézésének segítségével, egyénre szabott bánásmóddal a családi problémák, a gyermekek veszélyeztetettségének megszüntetését segíti elő.
  - **Családok Átmeneti Otthona:** Mint gyermekek átmeneti gondozását biztosító gyermekjóléti alapellátás, a szülő kérelmére együttesen elhelyezi a veszélyeztetett gyermeket és szüleit. Ezen kívül a családi és társadalmi kapcsolatok helyreállítását, az önálló életvezetés kialakítását és a hajléktalanság állapotának, a gyermekek veszélyeztetettségének megszüntetését segíti elő.
  - **Gyermekek Átmeneti Otthona:** Az ellátásban az a családban élő gyermek helyezhető el, aki átmenetileg ellátás és felügyelet nélkül marad, vagy elhelyezés hiányában ezek nélkül maradna, valamint akinek az ellátása a család életvezetési nehézségei miatt veszélyeztetett.

Szentes városban a gyermekek átmeneti gondozásának törvényben meghatározott rendszere teljes körűen kiépült, melynek előnye, hogy a különböző típusú problémák minél gyorsabban történő rendezéséhez a legmegfelelőbb ellátási formát lehet választani. **A Családok Átmeneti Otthona, a Helyettes Szülői Hálózat és a Gyermekek Átmeneti Otthona** mindösszesen, egyidejűleg 63 fő elhelyezését teszi lehetővé. Az ellátási formák széles köre a szakemberek és a rászorulóknak számára is lehetőséget nyújt arra, hogy az egyéni élethelyzetekhez, problémákhoz igazodóan a legmegfelelőbb ellátást választhassák, ami a tapasztalatok alapján gondozás hatékonyságára is jótékony hatással van.

- **Családsegítő Szolgálat:** Személyes gondoskodást nyújtó szociális alapellátásként célja a szociális és mentális problémák esetén az életvezetési nehézségek elhárításának és feloldásának, továbbá a helyi szociális szükségletek feltárásának és megoldásának elősegítése. A *Családsegítő Szolgálat* kihasználtsága fokozódott, Szentes Város Önkormányzatával és a helyi Munkaügyi Központtal együttműködve a hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú, rendszeres szociális segélyben részesülő személyek, és családjuk részére nyújt támogatást. Munkanélküli ügyfelek számára álláskeresési tréningeket tart, csoportonként 10-15 fő részvételével. Heti 20 órában családterapeuta segíti a családokat. Mediációval kapcsolatosan is kérhetik a családok a segítséget. A leggyakrabban felmerülő probléma a foglalkoztatásból, munkanélküliségből adódik, illetve az elmúlt évekhez hasonlóan az anyagi jellegű problémák okozzák a családok számára a legfőbb nehézséget, ami az adósságkezelési tanácsadáson megjelent családok számában is megmutatkozik.
- **Tanyagondnoki Szolgálat** a tanyán élőket segíti a szolgáltatásokhoz való hozzáférésben. A szolgálat által ellátott ügyfelek számában megnőtt az ellátásba bekerült gyermekek száma. Az esetek többsége továbbra is az egészségügyi ellátás hozzájutásának biztosításához, az alapvető élelmiszerek, gyógyszerek beszerzéséhez, illetve a közlekedés nehézségéből adódó problémákhoz kapcsolódik. Emelkedett azoknak a tanyáknak a száma, ahová heti egy-két alkalommal ivóvíz került kiszállításra.
- **Kábítószer Egyeztető Fórum:** Elkészült a Nemzeti stratégia a kábítószer-probléma visszaszorítása érdekében, létrejöttek a városi KEF-ek. Feladatuk helyi szinten az adott településen érintett szervezetek, intézmények tevékenységének koordinálása. Ennek érdekében Szentes Város Kábítószerügyi Egyeztető Fórum, Szentes Város Önkormányzatának Védelmi Operatív Bűnmegelőzési Bizottsága, valamint a Szentesi Családsegítő Központ munkaterveiben egyaránt megvalósítandó feladatként fogalmazódott meg a város fiatalságának körében a kábítószer, alkohol, dohányzás elterjedtségének, fertőzöttségének feltérképezése, a fogyasztási szokások, valamint a fiatalok erről alkotott véleményének megismerése. Továbbá a korosztály szabadidős szokásainak, családi, baráti intézményes (iskolai) kapcsolatainak, valamint egyéni és korosztályuk helyzetével való elégedettségük megismerése. Elkészült Szentes város **Kábítószerügyi Stratégiája**.

Gondozási Központ

A személyes gondoskodást nyújtó ellátások körében alapvető célkitűzés az önkormányzati rendeletekben megfogalmazott juttatási formák révén a szociális helyzetüknél fogva hátrányos helyzetben lévő felnőtt korú emberek segítése, életkörülményeinek javítása az intézmény hatékony működtetésével.

Alapellátások:

- **Házi segítségnyújtás:** A hét öt munkanapján az egyedül élő, vagy házasságban, élettársi kapcsolatban élők, de egészségi állapotuk miatt mozgásukban korlátozott rászorultak otthoni gondozása. Gondozási tevékenységek: ebédeltetés, bevásárlás, gyógyszeríratás, -kiváltás, fürdetés, személyi higiéné biztosítása. Szolgáltatási tevékenységek: mosás, vasalás, takarítás.
- **A jelzőrendszeres szolgálat** lényege, hogy a házi gondozott lakásába felszerelt jeladó egy központi átjátszó antenna segítségével üzenetet küld a központi ügyeleti számítógépre és amennyiben szükséges, az ügyeletes gondozó azonnal tud intézkedni a nap bármely szakában.
- **Szociális étkeztetés:** A hét öt munkanapján a rászorultak részére – akik családi segítségre nem számíthatnak – egyszeri meleg étel biztosítása lakóhelyükre szállítva ételhordókban.

Alapvető cél, hogy az újonnan történő felvételek során a halmozottan hátrányos helyzetűek részesüljenek előnyben. Jelenleg 220 fő részére tudják a szociális étkeztést biztosítani.

Szaksított nappali ellátások:

- **Idősek Klubjai:** Szentesen három helyen működik idősek klubja, ahol a mozgásukban nem korlátozott idős embereknek lehetőségük van reggeli és ebéd igénybevételére, tisztálkodásra, mosásra, illetve társas kapcsolatok ápolására rendezvények, előadások, egészségnevelés alkalmával. A szolgáltatást a hét öt munkanapján lehet igénybe venni. A három idősek klubjának összesen 150 férőhelye van. Ezt a szolgáltatást főleg az állandó tagok veszik igénybe. Az ide látogatók létszáma különösen rendezvények, ünnepek alkalmával magasabb.
- **Értelmi fogyatékosok nappali ellátása:** A 18. életévüket betöltött középsúlyos értelmi fogyatékos személyek a hét öt munkanapján gyógyító célú rehabilitációs szolgáltatást vehetnek igénybe. Alapvető cél a gondozottak visszaintegrálása folyamatos foglalkoztatással és szinten tartással.
- **Közösségi pszichiátriai nappali ellátó:** Ez az ellátási forma egy hosszú távú, közösségi alapú gondozás, ahol a család aktív részvételével történik a segítségnyújtás, melynek segítségével megelőzhető, vagy lerövidíthető az intézeti elhelyezés a betegek számára. A foglalkoztatás keretében a pszichiátriai betegek jelbeszéddel felépített koreográfiát tanultak meg gondozóik segítségével. Ez a műsor nemcsak a város és térsége kulturális színterjévé vált, hanem a produkcióból készült film bemutatásra került az „Együttérzések” című országos filmfesztiválon.

A házi segítségnyújtás, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, valamint a közösségi ellátások kistérségi intézményi társulás keretében valósulnak meg.

Bentlakásos ellátások

- **Átmeneti szállást biztosító idősek klubja:** A klub a törvényi kötelezettségnek megfelelően 10 ágygal azok részére nyújt elhelyezést az év minden napján, akik különböző indokok miatt ideiglenesen fedél nélkül maradtak és szociális otthoni elhelyezésre várnak. Itt maximum 1 évig maradhat az igénylő. Alapvető cél, hogy az elhelyezett emberek sorsa minél rövidebb idő alatt rendeződjön szociális otthoni vagy saját otthoni elhelyezéssel.

Általánosan elfogadható alapelv, hogy a szociális ellátásnak olyan módon kell a megfelelő színvonalú szükséglet kielégítést biztosítania, hogy közben az ellátást igénybe vevő személy függetlensége csak a legszükségesebb mértékben korlátozódjon. Tehát a függetlenség maximális megtartása mellett kell az elégséges ellátást biztosítani. Ez a lehető legkisebb beavatkozás elve, melynek figyelembe vételével hangolhatjuk össze leghatásosabban az önkormányzati szociálpolitikában szerepet játszó ellátási formákat.

Dr. Sipos Ferenc Parkerdő Otthon

A szociális törvényben meghatározott ápolást, gondozást, valamint nappali ellátást nyújt, oly módon, hogy a korszerű, segítő gondozási modell megvalósítását célozza a magas színvonalú elhelyezési körülmények és szakmai szolgáltatások biztosításával.

A bentlakásos intézményben a különböző szolgáltatásokat igénybe vevő, gondozásra szoruló ember részére a szükségleteihez igazodó segítségnyújtás biztosítása a fő cél, amelynek mértékét és módját a segítségre szoruló ember egészségi-, szociális-, és pszichés állapota alapján kell meghatározni.

- Ennek megfelelően biztosít **hagyományos szintű ellátást**, amely a törvényi szabályozásban előírt alapszolgáltatások maximális elérését teszi lehetővé.
- Az új, bentlakásos életformával való fokozatos megismerkedés elvére épül a **nappali ellátás**, melynek keretében 50 fő idős ember ellátása kerül megszervezésre, ahol módjuk lesz a társas kapcsolatok ápolására, ünnepek, rendezvények, előadások megszervezésére, természetesen étkeztetés biztosítása mellett.

- Az otthon komplex gondozást kíván nyújtani. Nem megoldott az idősök rehabilitációja, ezt kívánja megvalósítani a **24 férőhelyes rehabilitációs részleg**, amely az otthoni önálló életre készíti fel az idős személyt.
- Az idősök otthonaiban lakók magas százaléka számára ugyancsak nagyon fontos a fokozottabb gondozás, intenzív ápolás, személyre szóló egyéni foglalkoztatás. Ezt valósítja meg a **24 fős demens betegek** elhelyezését szolgáló ellátási forma, ahol az egészségügyi ellátás kap kiemelt szerepet.

Az otthon az időskorúak tartós bentlakásos ellátását, valamint az idősök átmeneti elhelyezését biztosító idősök gondozó házat kistérségi szinten intézményi társulás formájában végzi.

Hajléktalan Segítő Központ

- ***Hajléktalanok nappali melegedője:*** A Hajléktalan Ellátó Egységben az éjjeli menedékhelyet reggel 7 órakor kötelező elhagyni. Ezt követően, különösen a hideg őszi és téli hónapokban, a nappali melegedőben lehet tartózkodni. Ez a 30 férőhely december és január hónapokban telített. A nappali ellátás lehetőséget biztosít a hajléktalan személyek részére a közösségi együttlétre, a pihenésre, a személyi tisztálkodásra, a személyes ruházat tisztítására, az étel melegítésére, tállalására és elfogyasztására.
- ***Népkonyha:*** Az év minden napján a hajléktalanok részére biztosít maximum 20 adag meleg ebédet. Az igénybevevők rossz fizikai állapota miatt alapvető fontosságú az ebéd megfelelő mennyisége és jó minősége elfogadható áron. Ennek a szolgáltatásnak általában a teljes kapacitására szükség van, különösen a téli hónapokban.
- ***A hajléktalanok éjjeli menedékhelye és átmeneti szállása*** az önellátásra képes hajléktalan személyek éjszakai pihenésére vagy tartózkodására szolgáló intézmény. A hajléktalanok átmeneti szállása biztosítja az éjszakai pihenésre, a személyi tisztálkodásra, az étel melegítésére, étkezésre, a betegek elkülönítésére, a közösségi együttlétre szolgáló helyiségeket.
- ***Hajléktalan átmeneti szálló:*** 30 férőhelyen biztosít elhelyezést tusoló, WC, konyha, TV-szoba, lakószoba használattal a hajléktalan személyek részére. Itt nappali időszakban is tartózkodhatnak a lakók.
- ***Hajléktalan éjjeli menedék:*** Itt este 18 órától reggel 7 óráig tartózkodhatnak a rászoruló emberek, a nap többi részét a nappali melegedőben, illetve délután a népkonyhán tölthetik.

A hajléktalan ellátás valamennyi ellátási formája kistérségi intézményi társulás formájában működik.

Szentes városunkban jelenleg **három nem önkormányzati fenntartó** rendelkezik működési engedéllyel szociális, valamint gyermekjóléti alapellátások nyújtására. A „Nyanyus háza” gyermekek napközbeni ellátását biztosító családi napközi. A TÁMASZ 2005 Szociális Szolgáltató Kht támogató szolgáltatást nyújt a rászorulóknak. A Református Egyház idősök otthona 50 fő részére biztosítja a bentlakásos elhelyezést.

II.12. Civil szervezetek

Az esélyegyenlőség megteremtése területén sok segítséget nyújthatnak az önszerveződő civil szervezetek. Munkájuk megelőzheti a hátrányos helyzet kialakulását, felvilágosító munkával, információk szolgáltatásával. Különböző kirándulásokkal, programokkal erősíthetik az összetartozást, hiszen például a fogyatékkal élők életformáját nagymértékben meghatározza fogyatékoságuk.

Ezek a szervezetek segítséget tudnak nyújtani tagjaiknak életvezetési tanácsadással, ismeretterjesztéssel, rehabilitációs lehetőségek keresésével, diétás tanácsadással, de a legrászorultabbak részére szociális támogatási lehetőségek felkutatásával is, hiszen az egészségi állapotnak meghatározó sze-

repe van a szociális rászorultság szempontjából. Nélkülözhetetlen a szoros együttműködés a lakosság megfelelő színvonalú ellátása érdekében.

A városban a szociális területtel több szervezet, egyesület, egyház, klub tartja a kapcsolatot, köztük vannak a fogyatékkal élő csoportok szervezetei is.

- Mozgáskorlátozottak Helyi Szervezete
- Siketek és Nagyothallók Szentesi Szervezete
- Vakok és Gyengénlátók Szentesi Szervezete
- “Együtt Könnyebb” Klub (daganatos betegeket tömörítő szervezet)
- Vesebetegek Szentesi Egyesülete
- MÁV “Lendület” Nyugdíjasklub
- Szentesi Városi Nyugdíjasklub
- Pedagógus Szakszervezet Nyugdíjas Tagozata
- Volt Hadifoglyok Bajtársi Szövetsége
- Fegyveres Erők és Testületek Nyugállományú Klub
- Rokkantanypdíjasok Országos Hatókörű Egyesület Szentesi Szervezete
- “Együtt” Nagycsaládosok Egyesület
- Máltai Szeretetszolgálat Szentesi Csoportja
- Magyar Vöröskereszt Szentesi Szervezete
- Szent Anna Egyházközség
- Felsőpárti Református Egyház
- Szentes Nagytemplomi Református Egyházközség
- Szentesi Romák Kisebbségi Önkormányzata

A város Civil stratégiája még közelebb hozza a szociális terület szereplőit, hiszen közösen alakítható ki olyan ellátórendszer, amely mindenhova eljuttatja a segítséget.

III. Általános célok

- A hátrányos megkülönböztetés megszüntetése, az esélyegyenlőség biztosítása a hátrányos helyzetű csoportok számára, az összetartó, szolidáris társadalom erősítése.
- A megfelelő pénzbeli, természetbeni juttatásokhoz való hozzájutás biztosítása, valamint a város intézményeiben a különböző közszolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása.
- Az esélyegyenlőség biztosítása érdekében a foglalkoztatási, az oktatási, az egészségügyi, a szociális igazgatási és a területfejlesztési célok összehangolása.

IV. Konkrét intézkedések az egyes célcsoportok érdekében

Az Esélyegyenlőségi Program célja a 2003. évi CXXV. Törvénnyel összhangban, a helyi viszonyokhoz igazodó, a lakosságot – kiemelten a hátrányos helyzetű csoportokat – segítő, az esélyegyenlőséget növelő feladatok összegyűjtése, rendszerezése, valamint azok időbeni ütemezése.

A Program kiemelt figyelmet szentel a közszolgáltatások minél jobb elérhetőségére, ezzel segítve a lakosság egyes jogainak minél jobb érvényesülését. Kiemelten foglalkozik a leginkább érintett cso-

portok (idősek, fogyatékkal élők, roma lakosság) helyzetének javítását célzó intézkedésekkel és feladatokkal.

A program a céljait - középtávon - 2015-ig kívánja megvalósítani. A Program megvalósításához az Önkormányzat saját lehetőségei nem elegendőek, szükséges a gazdasági szereplők, a civil szervezetek, a pályázati források, valamint a lakosság aktív közreműködése.

A Képviselő-testület vállalja, hogy a Programot *anyagi lehetőségei függvényében végrehajtja*, továbbá segíti az esélyegyenlőség megvalósulását a település területén más, szervezeteknél valamint más szervezetek által.

Minden célcsoportot érintő intézkedések:

- ***A hátrányos helyzetű csoportok munkaerő-piaci helyzetének javítása***

Az önkormányzat igyekszik élni mindazon lehetőségekkel, amelyek biztosítják a hátrányos helyzetű munkanélküliek, az inaktív munkaerőpiacra történő visszakerülését. Felméri az intézményi igényeket, megtervezi, előkészíti és végrehajtja a közfoglalkoztatási tervet. Az önkormányzat a foglalkoztatási helyzet javítása érdekében folyamatosan együttműködik a Dél-alföldi Regionális Munkaügyi Központ Szentesi Kirendeltségével. Támogatja azon vállalkozásokat, amelyek munkahelyteremtő beruházásokat hajtanak végre.

Határidő: folyamatos

Felelős: Polgármesteri Hivatal Szociálpolitikai Osztály

Megvalósítás forrása: pályázati források igénybevétele

- ***Közszolgáltatást nyújtó intézmények teljes akadálymentesítése***

A Város területén működő önkormányzati fenntartású közintézmények teljes akadálymentesítése a vonatkozó jogszabályi előírások figyelembe vételével, legkésőbb a jogszabályban meghatározott időpontig, az intézményvezetők irányításával, saját, illetve pályázati források felhasználásával.

A Képviselő-testület vállalja, hogy kiemelten kezel és pénzügyi lehetőségei tükrében támogat minden, a közintézmények akadálymentesítését szolgáló pályázatot.

Határidő: 2009. december 31.

Felelős: önkormányzati intézmények vezetői

Megvalósítás forrása: pályázati források igénybevétele

- ***A helyi szemléletet megváltoztató programok támogatása, segítése***

A város lakossága számára olyan ismertető anyagok készítése, lakossági tájékoztató fórumok, valamint más típusú programok, rendezvények szervezése, melyek előmozdíthatják az esélyegyenlőségi program célcsoportját jelentő emberek kedvezőbb társadalmi integrációját, valamint szemléletváltást eredményezhetnek a lakosság minden tagjánál.

A Képviselő-testület támogat továbbá, a jogsértésekkel szembeni fellépés lehetőségeire vonatkozó, mindennemű tájékoztatási lehetőséget és saját eszközeivel (helyi média, önkormányzati hirdetőtábla stb.) népszerűsíti azokat.

A megvalósítás a tervezési ciklusban folyamatos, az éves költségvetés keretein belül a pénzügyi lehetőségek függvényében.

Határidő: folyamatos

Felelős: Polgármesteri Hivatal Szociálpolitikai Osztálya és Művelődési Irodája

Megvalósítás forrása: pályázati források igénybevétele

- ***A hátrányos helyzetű csoportoknak az információs társadalommal összefüggő egyes szolgáltatásaihoz való hozzáférés elősegítése***

A Képviselő-testület támogat minden, a célcsoport információs társadalommal összefüggő szolgáltatásokhoz kapcsolódó eszközbeszerzést szolgáló pályázatot, a célcsoport ez irányú képzettségét. Támogatja a mindenki számára elérhető további információs pontok kialakítását, melyeken keresztül a szükséges eszközökkel nem rendelkező emberek a lakhelyükhöz minél közelebb hozzáférhetnek az internethez, valamint az információs társadalom nyújtotta egyéb szolgáltatásokhoz.

Határidő: folyamatos

Megvalósítás forrása: pályázati források igénybevétele

Felelős: Polgármesteri Iroda

Lakhatással kapcsolatosan:

- Az iparosított technológiával épített lakóépületek felújítási programjának folytatása a pályázati kiírások és a lakosság igényeinek ütemében.
- A magántulajdonban lévő, nem iparosított technológiával épített lakóépületek felújítása esetében helyi támogatás nyújtása, kapcsolódva az energia megtakarítást eredményező pályázatokhoz.
- A lakbér és közüzemi díjhátralékok folyamatos figyelemmel kísérése a bérlakásban élőknel, az időbeni segítségnyújtás érdekében.

Határidő: folyamatos

Megvalósítás forrása: pályázati források igénybevétele

Felelős: Polgármesteri Hivatal Közigazgatási Osztálya, Szociálpolitikai Osztálya és a Családsegítő Központ.

Foglalkoztatással kapcsolatosan:

A munkavállalás szempontjából hátrányos helyzetben lévőkkel kapcsolatos esélyegyenlőséget javító feladatok:

- ***Alacsony iskolai végzettségűek:*** a törvénymódosítás értelmében 35 éves kor alatt kötelezhetőek lesznek a tanulásra, ezért a tanulási kedvet, motivációt kell fokozni, egyénre szabott módszerekkel.
- ***Elavult, vagy nem piacképes szakképzéssel rendelkezők:*** kiemelt feladat bizalmuk elnyerése, annak elfogadtatása, hogy újabb, piacképes szakképesítés megszerzése hosszú távon biztosíthatja foglalkoztatásukat, megélhetésüket.
- ***Roma származásúak:*** esetükben a motiválás, az alkalmazkodóképesség fejlesztése, a konfliktuskezelési és tanulási technikák megismerése, valamint a munkavállalói kulcsképessegek kialakítása kaphat különösen nagy hangsúlyt.
- ***45 év felettiak:*** kiemelt feladat újra kedvet csinálni a munkavállaláshoz, a tanuláshoz, kialakítani újra a munkavállalói képességeket, szükség esetén segíteni az érintetteket a szenvedélybetegségből való kigyógyulásban.
- ***Pályakezdők:*** esetükben nemcsak az átképzés jelenthet megoldást, hanem a hatékony segítségnyújtás az elhelyezkedésben. A segélyezési rendszerbe a Munkaügyi Központtal történő egy év együttműködés után kerülhetnek. A startkártya-program népszerűsítése ösztönözheti a munkaadókat a pályakezdők alkalmazására.

- **Fogyatékkal élők:** minden lehetőség felkutatása olyan pályázatok elkészítésére, melyek által a fogyatékkal élők foglalkoztatására nyílik lehetőség. Fontos a munkaadók hatékonyabb ösztönzése a fogyatékkal élők alkalmazására (pl. helyi adókedvezmény formájában).
- **Az iskolarendszertől lemorzsolódó fiatalok:** esetükben nem elég a szülők szankcionálása, a családok segítségével van szükség hatékony segítségre, ahol konkrét feladatokat kapnak az érintettek (pl. a védelembevétel által előírt kötelezettségek, mind a fiatal, mind a szülő számára). Ebben a csoportban a tanulásra motiválás és a munkavállalói kulcsképessegek kialakítása is fontos feladat.
- **Megváltozott munkaképességűek:** a pozitív látásmód, az adottságok elfogadtatása jelent kiemelt feladatot és pályázati forrásból, vagy a munkaadók ösztönzésével egészségi állapotuknak megfelelő foglalkoztatás biztosítása.
- **Kisgyermekes anyák, gyermeküket egyedül nevelő szülők:** A munkaadókat a „gyermekbarát” munkakörök, műszakok kialakítására, atípusos foglalkoztatási formák bevezetésére ösztönzéssel javíthatóak a célcsoport munkavállalási esélyei. A pályázati lehetőségek kihasználásával bővíthető a bölcsődei férőhelyek száma.

Határidő: folyamatos

Felelős: Polgármesteri Hivatal Szociálpolitikai Osztálya, Családsegítő Központ, Munkaügyi Központ

Megvalósítás forrása: pályázati források igénybevétele

Egyéb foglalkoztatási esélyegyenlőség javításával kapcsolatos feladatok:

- **Munkaerő-piaci és társadalmi reintegráció** elősegítése. Elsődleges feladat a munkaképesség és a motiváció kiépítése, erősítése, a rendszeres foglalkoztatás, valamint az erre irányuló tréningek biztosítása .
- **Közfoglalkoztatási terv** elkészítése a munkaadói igények és az önkormányzati feladatok összehangolásával.
- **Hatékonyabb együttműködés** kialakítása Szentes város és kistérsége **foglalkoztatóival**, állásbörzék szervezése, melynek célja az információcsere és az aktuális munkahelyek meghirdetése.
- **A képzők kínálatának feltérképezése.** Olyan képzési programok elindítása a Munkaügyi Központ támogatásával, melyek piacképesse teszik a munkavállalókat, és kiszolgálják a foglalkoztatói igényeket.
- Új munkahelyek teremtésére **befektetők keresése**, a **pályázatok** által nyújtott támogatások igénybevétele, helyi rendeletekkel az új vállalkozások indításának támogatása.
- Internetes honlap létrehozása a helyi munkalehetőségekről, az álláshelyek széleskörű és naprakész hirdetésével.
- Állásbörzék szervezése rendszeresen.
- Telefonos információs szolgáltatás bevezetése az álláshelyekről tájékoztatásra.

Határidő: folyamatos

Felelős: Polgármesteri Hivatal Szociálpolitikai Osztálya és Polgármesteri Irodája

Megvalósítás forrása: pályázati források igénybevétele

Roma népességgel kapcsolatosan:

- A Roma Szociális Térkép felülvizsgálata.
- Képzettségi szintjük és foglalkoztatási mutatóik javítása.
- Személyre szabott segítségnyújtás a szociális ellátórendszerben, elsősorban közfoglalkoztatással.

- A jelzőrendszer kialakítása a szolgáltatókkal, hogy a problémák időben kezelhetőek legyenek, ezzel megelőzve az áram, a gáz kikapcsolását, a lakásból kiköltöztetést és a kezelhetetlen mértékű eladósodást.

Határidő: folyamatos

Felelős: Polgármesteri Hivatal Szociálpolitikai Osztálya, Szentesi Romák Kisebbségi Önkormányzata

Megvalósítás forrása: pályázati források igénybevétele

Idősekkel kapcsolatosan:

- A szükségletekhez igazított ellátási rendszer biztosítása.
- Az idősök anyagi helyzetének javítása.
- Rendszeres felmérésekkel az idősök aktuális helyzetének megismerése
- Korszerű intézményrendszer működtetése.
- Színvonalas egészségügyi ellátás biztosítása, különös tekintettel a felvilágosításra és a prevencióra.
- Az ellátási formák megismertetése, az információközvetítés és az elérhetőség biztosítása a külterületen élőknek is.
- Minőségi élet, önállóság biztosítása, az emberi méltóság megőrzése valamennyi életszakaszban.

A civil szféra bekapcsolása az idősök ellátásába:

- az idős emberek önszerveződésének elősegítése,
- aktív eszközökkel és tevékenységgel együttműködések kialakítása a kisebbségi szervezetekkel, a civil szervezetekkel, a lakosság önkéntes segítőivel, az idősök felelősségvállalásának fokozása önmaguk és a környezetük iránt,
- cselekvő részvételük elősegítése az őket és másokat érintő közéletben,
- élethosszig tartó tanulás biztosítása, tekintettel arra, hogy milyen nagyfokú az információ-robbanás, idősbarát médiumok kialakítása,
- egyenlő esélyek megteremtése minden korosztály számára, intergenerációs kapcsolatok kialakításával,
- az idős emberek biztonságának fenntartása, növelése,
- egészségmegőrzés, egészségtudatos magatartás kialakítása.

Határidő: folyamatos

Felelős: Polgármesteri Hivatal Szociálpolitikai Osztálya és a szociális intézmények vezetői

Megvalósítás forrása: pályázati források igénybevétele

Egészségügyi ellátórendszerrel kapcsolatosan:

- A város egészségügyi koncepciójának elkészítése.
- A közvetlen célokat az Egészségterv fogalmazza meg, melyet a Képviselő-testület fogadott el.
- A munkaadók ösztönzése az „Egészséges munkahelyek” kialakítására.
- A komplex prevenció érdekében aktív együttműködés kialakítása az intézmények, az egészségügy szereplői, a munkaadók és az oktatási intézmények között.
- Komplex szűrővizsgálatok szervezése pályázati források felhasználásával.
- Az óvodák, iskolák egészséges életmódra nevelési programjainak támogatása.

- A szülői felvilágosítás érdekében, a gyermekek egészsége érdekében szülői fórumok szervezésének támogatása.
- Szenvedélybetegségek megelőzését szolgáló tréningek, rendezvények támogatása, népszerűsítés.
- A 0–17 éves korosztály esetében fő célkitűzés az egészségre nevelés.
- A 18–59 éves korosztály estében a felnőttek egészségre oktatása, szűrésekre való motiválása és a szűrések szervezése a kiemelt feladat egészségmegőrzés kapcsán.
- A 60 éves és az idősebb korosztály vonatkozásában a jelzőrendszer feladata, hogy ne maradjon a városban ellátatlan idős ember.
- A 80 éves és idősebb korosztály esetében a geriatriai gondozásban való részvételre ösztönzés a feladat.

-

Határidő: folyamatos

Felelős: Polgármesteri Hivatal Szociálpolitikai Osztálya

Megvalósítás forrása: pályázati források igénybevétele

Szociális ellátással kapcsolatosan:

- Észlelő-jelző rendszer erősítése kistérségi szinten, az ellátásban érintett szolgáltatókkal történő együttműködéssel.
- A szociális étkeztetést igénylőknek a hétvégi ellátás megszervezése.
- A hajléktalanok segítésére az utcai szociális munka és lakhatási program folytatása, továbbra is kistérségi szinten.
- A hajléktalanok munkaerő-piaci reintegrációjának kiemelt segítése, bevonásuk a közfoglalkoztatásba.
- Az ellátórendszer infrastruktúrájának felülvizsgálata, szükség szerinti fejlesztése, az épületek rekonstrukciója és korszerűsítése. Az ez irányú pályázatok felkutatása, és az azokon való részvétel (pl. DAOP: Gondozási Kp, Bölcsőde, CSSK, vagy TIOP: Hajléktalan Kp., CSÁO).
- A bölcsődei ellátására vonatkozó igények maximális biztosítására, valamint az épület infrastrukturális fejlesztésére, a gyermekek bútorzatainak elengedhetetlen cseréjére, játékeszközök korszerűsítésére, bővítésére pályázat benyújtására került sor, melynek eredménye az elkövetkezendő időszakban válik ismertté.
- A szociális és gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézmények teljes akadálymentesítésének megtervezése, ütemezése, és a lehetőségek szerinti megkezdése (pályázatok).
- Szolgáltatási kapacitás, illetve struktúra szükség szerinti módosítása (bölcsődei férőhelyek bővítése, népkonyhai szolgáltatás bevezetése a városban)
- A településről történő elvándorlás csökkentése, a fiatalok társadalmi aktivitásának növelése és a közösségi szemléletű tevékenységek fokozása érdekében közösségi tér létrehozása, ennek működtetéséhez megfelelő épület, tárgyi és személyi feltétel kialakítása, pályázati forrásból.
- A kötelező feladatok ellátása mellett, azt kiegészítő speciális, korrekciós vagy preventív, illetve az integrációt segítő alternatív szolgáltatások meghatározása, megvalósításukhoz források felkutatása, megszerzése, és a programok lebonyolítása.
- Családbarát munkahelyi körülmények megteremtése, erősítése;
- Nemek közötti esélykülönbségek csökkentése;
- Akadálymentesítés előrehaladása;
- Fogyatékkal élők életminőségének és munkaerő-piaci esélyeinek javítása;
- Romák életminőségének és munkaerő-piaci esélyeinek javítása;
- Más hátrányos helyzetű csoportok munkaerő-piaci és társadalmi esélyeinek javítása;
- A külterületen élők házi segítségnyújtásához való hozzáférésének biztosítása, összehangolása a tanyagondnoki szolgálattal.

- A közösségi ellátások folyamatos biztosítása.
- Pszichiátriai betegségben szenvedők, fogyatékkal élők átmeneti elhelyezése, rehabilitációs jellegű foglalkoztatásának elősegítése.
- A humán erőforrás bővítése önkéntes személyek bevonásával.

Határidő: folyamatos

Felelős: Polgármesteri Hivatal Szociálpolitikai Osztálya és a szociális intézmények vezetői

Megvalósítás forrása: pályázati források igénybevétele

Esélyegyenlőség biztosítása a közoktatásban:

- Horizontálisan érvényesítendő szempont a közoktatás-fejlesztésben az esélyegyenlőség és az egyenlő hozzáférés biztosításának elve.
- Az esélyegyenlőség érvényesítése érdekében különös figyelmet kell fordítani minden infrastrukturális és szakmai fejlesztés támogatásában a halmozottan hátrányos helyzetű tanulóknak és a sajátos nevelési igényű tanulók oktatási helyzetére.
- Kiemelten fontos az érintett intézmények oktatásszervezési gyakorlatának áttekintésével, illetve az intézmények tanulói összetételének összehasonlításával annak vizsgálata, hogy érvényesül-e a településen a diszkriminációmentesség, szegregációmentesség, és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók oktatási és társadalmi integrációjának támogatása.
- A halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek esélyegyenlősége előmozdításának elengedhetetlen feltétele az egyenlő hozzáférés biztosításán túl olyan támogató lépések, szolgáltatások tervezése és megvalósítása, amelyek csökkentik meglévő hátrányaikat, javítják iskolai sikerességüket.
- A város Közoktatási Esélyegyenlőségi Programjában megfogalmazott intézkedések megvalósítása.
- A közoktatásban megvalósítandó egyes további esélyegyenlőségi feladatok meghatározása és végrehajtása az érintett intézmények feladata.

Határidő: folyamatos

Felelős: Polgármesteri Hivatal Művelődési Irodája és az oktatási intézmények vezetői

Megvalósítás forrása: pályázati források igénybevétele

Esélyegyenlőség biztosítása a közművelődésben:

- Az önkormányzat segíti a hátrányos helyzetű rétegek kulturális hátrányainak mérséklését, művelődési kezdeményezéseit, közösségi életét.
- Javítja a hátrányos helyzetű rétegek esélyegyenlőségét, biztosítja a kultúrához és a kulturális javakhoz történő azonos esélyű hozzáférést
- A városi programok szervezésénél szem előtt tartja, hogy a hátrányos helyzetű emberek minél szélesebb rétege vehessen részt a programokon.
- Ingyenes rendezvények szervezésével a részvétel biztosítása azok számára, akiknek gondot jelentene a belépőjegy megvásárlása.
- Az esélyegyenlőség megteremtéséért, az intézmények fizikai és infokommunikációs akadálymentesítésének továbbvitele érdekében a pályázatok adta lehetőségek kiaknázása.
- A Szentesi Romák Kisebbségi Önkormányzatának támogatása kisebbségi és az integrációt elősegítő, saját kultúrájukat a lakosság széles rétegeivel megismertető rendezvények szervezésében.
- Kulturális csoportjaik fellépésének biztosítása városi rendezvényeken.
- Pályázatíráshoz segítségnyújtás.

- **Közösségi tér kialakítása**, amely főként azoknak a fiataloknak jelenthet kulturált terepet a szórakozáshoz, akiket a rendezvények önmagukban nem érnek el: kallódó, csellengő, hátrányos helyzetű fiataloknak.

Határidő: folyamatos

Felelős: Polgármesteri Hivatal Művelődési Irodája és Szentesi Romák Kisebbségi Önkormányzata

Megvalósítás forrása: pályázati források igénybevétele

Szentes, 2009. január 11.

Szentes Város Önkormányzata Képviselő-testülete
képviselésében
Szirbik Imre polgármester